

ดัชนีบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันของโลก (World Competitiveness Scoreboard)

เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2560 IMD (International Institute for Management Development) โดย IMD Competitiveness Center ได้เผยแพร่ผลการจัดอันดับ “IMD World Competitiveness Yearbook (WCY)” ประจำปี 2560 ซึ่งเป็นการสำรวจความสามารถของการสร้างสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก การดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน และส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของ 63 ประเทศทั่วโลก ในหลายมิติทั้งผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) การบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศเพื่อให้เกิดผลผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด (Productivity) รวมถึงการสร้างและรักษาปัจจัยแวดล้อมทั้งในด้านการเมือง สังคม และวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ โดย IMD ได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ (Hard data) และแบบสอบถาม (Executive opinion survey) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประเมินศักยภาพของแต่ละประเทศในด้านต่างๆ 4 ปัจจัยหลัก (Competitiveness Factor) 20 ปัจจัยย่อย (Sub-Factor) 260 เกณฑ์การประเมิน (Criteria) อันได้แก่ สมรรถนะด้านเศรษฐกิจ (Economic Performance) ประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) ประสิทธิภาพภาคเอกชน (Business Efficiency) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

ตารางที่ 1 ผลการจัดอันดับดัชนีขีดความสามารถในการแข่งขันของโลกของ 10 ประเทศที่มีคะแนนสูงสุด ในปี พ.ศ.2559 - 2560

ประเทศ	อันดับโลก			คะแนน		
	2559	2560	อันดับเปลี่ยนแปลง	ปี 2559	ปี 2560	อันดับเปลี่ยนแปลง
ฮ่องกง	1	1	คงที่	100	100	คงที่
สวิตเซอร์แลนด์	2	2	คงที่	98.018	99.664	เพิ่มขึ้น 1.646
สิงคโปร์	4	3	เพิ่มขึ้น 1	97.649	99.488	เพิ่มขึ้น 1.839
สหรัฐอเมริกา	3	4	ลดลง 1	97.881	98.656	ลดลง 0.775
เนเธอร์แลนด์	8	5	เพิ่มขึ้น 3	91.321	96.548	เพิ่มขึ้น 5.227
ไอร์แลนด์	7	6	เพิ่มขึ้น 1	91.540	95.794	เพิ่มขึ้น 4.254
เดนมาร์ก	6	7	ลดลง 1	91.756	95.558	เพิ่มขึ้น 3.802
ลักเซมเบิร์ก	11	8	เพิ่มขึ้น 3	90.016	95.059	เพิ่มขึ้น 5.043
สวีเดน	5	9	ลดลง 4	92.353	94.961	เพิ่มขึ้น 2.608
สหรัฐอเมริกาฮับเอมิเรตส์	15	10	เพิ่มขึ้น 5	86.065	94.084	เพิ่มขึ้น 8.019

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงผลการจัดอันดับของปี พ.ศ. 2560 เปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งเห็นได้ว่า ฮังการี และสวีเดนยังคงอันดับ 1 และอันดับ 2 ตามลำดับ ในขณะที่สิงคโปร์ไต่อันดับขึ้นมาเป็นอันดับที่ 3 แทนที่สหรัฐอเมริกา โดยในกลุ่ม 10 อันดับแรกนี้ ประเทศที่มีการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันสูงที่สุด ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ที่เพิ่มขึ้น 3 อันดับ (จากอันดับที่ 8 เพิ่มขึ้นเป็นอันดับที่ 5) ประเทศที่อันดับลดลงมากที่สุด คือ สวีเดน (จากอันดับที่ 5 ลดลงเป็นอันดับที่ 9) และมีประเทศใหม่ที่ไต่อันดับขึ้นมาอยู่ในสิบอันดับแรก 2 ประเทศ คือ ลักเซมเบิร์ก ในอันดับที่ 8 และสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ ในอันดับที่ 10 ทุกประเทศมีค่าคะแนนที่เพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยที่ 4.054 คะแนน มีเพียงสหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่คะแนนลดลง 0.775 คะแนน

ตารางที่ 2 ผลการจัดอันดับของดัชนีบ่งชี้ขีดความสามารถในการแข่งขันของโลกในกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน ในปี พ.ศ.2559 – 2560

ประเทศ	อันดับ				ค่าคะแนน		
	อาเซียน		โลก		ปี 2559	ปี 2560	เปลี่ยนแปลง
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2559	ปี 2560			
สิงคโปร์	1	1	4	3	97.64	99.48	เพิ่มขึ้น 1.84
มาเลเซีย	2	2	19	24	83.04	83.53	เพิ่มขึ้น 0.49
ไทย	3	3	28	27	74.68	80.095	เพิ่มขึ้น 5.415
ฟิลิปปินส์	4	4	42	41	65.54	71.798	เพิ่มขึ้น 6.258
อินโดนีเซีย	5	5	48	42	62.37	71.116	เพิ่มขึ้น 8.746
พม่า	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
ลาว	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
เวียดนาม	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
บรูไน	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
กัมพูชา	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

สำหรับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศส่วนใหญ่มีอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของโลกดีขึ้น โดยประเทศสิงคโปร์ ไทย และฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้น 1 อันดับเท่ากัน อินโดนีเซียเพิ่มขึ้น 6 อันดับ มีเพียงมาเลเซียเท่านั้นที่มีอันดับต่ำลง 5 อันดับ แต่ในภาพรวมระดับกลุ่มประเทศจะพบว่าอันดับในภูมิภาคอาเซียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยสิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศไทย เป็นอันดับที่ 1 2 และ 3 ตามด้วยฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ในอันดับ 4 และ 5 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทุกรายการที่ทุกประเทศมีคะแนนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า เฉลี่ย 4.549 คะแนน โดยอินโดนีเซียเพิ่มมากที่สุด (8.746 คะแนน) และมาเลเซียเพิ่มน้อยที่สุด (0.49 คะแนน) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ผลการจัดอันดับและคะแนนของประเทศไทยตามปัจจัยย่อย ในปี พ.ศ. 2556-2560

ปี	2560	2559	2558	2557	2556
อันดับรวมของประเทศไทย	27	28	30	29	27
คะแนนรวมของประเทศไทย	80.095	74.681	69.786	64.976	72.966
1. สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance)	10	13	13	12	9
- เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy)	33	37	46	33	14
- การค้าระหว่างประเทศ (International Trade)	3	6	8	5	4
- การลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment)	37	28	34	29	31
- การจ้างงาน (Employment)	3	3	3	4	3
- ราคาสินค้า (Prices)	28	45	19	37	31
2. ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency)	20	23	27	28	22
- ฐานะการคลัง (Public Finance)	11	10	14	19	19
- นโยบายการคลัง (Fiscal Policy)	4	5	6	6	5
- กรอบนโยบายการบริหารของรัฐบาล (Institution Framework)	30	33	34	39	30
- กฎหมายด้านธุรกิจ (Business Legislation)	38	44	51	51	43
- กรอบการบริหารด้านสังคม (Societal Framework)	44	44	45	55	48
3. ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency)	25	25	24	25	18
- ผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity and Efficiency)	41	43	47	49	44
- ตลาดแรงงาน (Labor Market)	8	5	8	5	2
- การเงิน (Finance)	24	23	21	21	10
- การบริหารจัดการ (Management Practices)	20	26	25	26	16
- ทักษะคิดและค่านิยม (Attitudes and Values)	23	23	24	20	17
4. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	49	49	46	48	48
- สาธารณูปโภคพื้นฐาน (Basic Infrastructure)	34	35	30	28	25
- โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (Technological Infrastructure)	36	42	44	41	47
- โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Infrastructure)	48	47	47	46	40
- สุขภาพและสิ่งแวดล้อม (Health and Environment)	57	52	54	53	55
- การศึกษา (Education)	54	52	48	54	51

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของดัชนีความสามารถในการแข่งขัน (ตารางที่ 3) พบว่าสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic performance) ที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทยมาโดยตลอดนั้น มีอันดับที่ดีขึ้นจากปีก่อนหน้า แม้ว่าปัจจัยย่อยในมิติดังกล่าวจะสะท้อนถึงสถานการณ์การลงทุนระหว่างประเทศ (International investment) ที่แยกลงถึง 9 อันดับ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ขาดดุลเงินลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศต่างประเท (Net position in direct investment) ไม่ปรับตัวดีขึ้นและภาพรวมหนี้สินจากการลงทุนอยู่ในระดับสูง แต่เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic economy) และการค้าระหว่างประเทศ (International trade) ดีขึ้นเล็กน้อยจากเศรษฐกิจของประเทศมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น (Resilience of the economy) และสัดส่วนของการค้าระหว่างประเทศต่อ GDP (Current account balance) เพิ่มขึ้น ในขณะที่ระดับราคา (Prices) ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (จากอันดับที่ 45 เป็นอันดับที่ 28) เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อของระดับราคาผู้บริโภค (Adjusted consumer price inflation) มีการเจริญเติบโตอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ข้อมูลจากผลสำรวจสะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็งของประเทศไทยอีกประการหนึ่ง คือ มิติด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government efficiency) ที่มีสถานการณ์ดีขึ้นตามลำดับ (จากอันดับที่ 28 ในปี 2557 เป็นอันดับที่ 20) เนื่องมาจากปัจจัยหลายด้านส่งเสริมให้อันดับเพิ่มขึ้น เช่น ประสิทธิภาพของศุลกากร (Custom's authorities) อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ (Exchange rate stability) เป็นต้น ส่งผลให้ปัจจัยย่อยด้านกรอบนโยบายการบริหารของรัฐ (Institution framework) และกฎหมายด้านธุรกิจ (Business legislation) มีอันดับที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ปัจจัยด้านฐานะการคลัง (Public Finance) นโยบายการคลัง (Fiscal policy) และกรอบการบริหารด้านสังคม (Societal Framework) ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

มิติด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business efficiency) โดยรวมไม่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่อันดับ 25 แม้ว่าปัจจัยย่อยด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพ (Productivity and efficiency) เพิ่มขึ้นเป็นอันดับที่ 41 จากปีที่แล้วอันดับที่ 43 และการบริหารจัดการ (Management practices) จะมีอันดับดีขึ้นเป็นอันดับที่ 20 จากปีที่แล้วอยู่ในอันดับที่ 26 แต่ตลาดแรงงาน (Labor market) และสถานการณ์ทางการเงิน (Finance) มีอันดับที่ลดลงจากอันดับที่ 5 เป็นอันดับที่ 8 และจากอันดับที่ 23 เป็นอันดับที่ 24 ตามลำดับ เนื่องจากการเจริญเติบโตของแรงงานอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งการประเมินความเสี่ยงด้านการลงทุนของประเทศยังอยู่ในระดับสูง

มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 49 ซึ่งเป็นปัจจัยที่ได้อันดับต่ำที่สุดในปัจจัยหลักทั้ง 4 มิติ สะท้อนให้เห็นถึงประเทศยังมีจุดอ่อนในด้านดังกล่าว โดยในภาพรวมปัจจัยย่อยด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน (Basic infrastructure) และการศึกษา (Education) ที่มีอันดับต่ำลงเรื่อยๆอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ในขณะที่ปัจจัยด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (Health and environment) มีอันดับที่ลดลงถึง 5 อันดับ (จากอันดับที่ 52 ในปี 2559 เป็นอันดับที่ 57 ในปีนี้) ซึ่งเกิดจากจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วยยังอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง อย่างไรก็ตาม โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (Technological infrastructure) เป็นปัจจัยเดียวที่มีอันดับที่ดีขึ้นจากอันดับที่ 42 เป็นอันดับที่ 36 เนื่องมาจากการพัฒนาเครือข่ายและความเร็วแบนวิธอินเทอร์เน็ต (Internet bandwidth speed)

ทั้งนี้ สมาคมจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (Thailand Management Association: TMA) ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและสังคมยังคงเป็นความท้าทายของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560 ในการสร้างศักยภาพทางการแข่งขัน นอกจากนี้ เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างทรัพยากรด้านนวัตกรรมและพัฒนาโครงสร้างที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคธุรกิจ และปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐ เพื่อส่งเสริมให้นโยบาย “ประเทศไทย 4.0” เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

ที่มา: “The 2017 IMD World Competitiveness Ranking” IMD Competitiveness Yearbook 2017 Results, IMD Switzerland.

ส่วนนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)(สรอ.)

PSP_DIVISION@EGA.OR.TH